

Trzecie zaproszenie do Rycerki Górnej

Szanowni Państwo !

W dniach 29. listopada – 1. grudnia br. organizuję w swoim gospodarstwie agroturystycznym „Dom pod Gontami” w Rycerze Górnej powiatu żywieckiego kolejne spotkanie naukowe, na które mam zaszczyt serdecznie zaprosić.

Propozycja obejmuje wysłuchanie pięciu stosunkowo obszernych prezentacji, realizowanych z elementami warsztatowymi i dyskusją; szczegółowy program zamieszczam poniżej.

Kto zatem chciałby, w nieformalnej atmosferze, przy kominku, wśród pięknych beskidzkich plenerów, posłuchać i podyskutować o nowoczesnej kryminalistyce i okolicach – proszę przyjechać.

Jerzy Konieczny

Program naukowy

Mgr Anna Ibek, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,

Od informacji do dowodu – metodologiczne problemy rozumowań w śledztwie

Celem wystąpienia jest próba uporządkowania wybranych pojęć, związanych z rozumowaniami, stosowanymi w śledztwie. Punktem wyjścia jest pojęcie informacji i określenie jej roli oraz warunków uznania za relewantną ewidencję (środek dowodowy). Przedstawione zostanie podejście „ślepoty na treść” i jego praktyczne oraz teoretyczne konsekwencje, związane z określaniem autentyczności, relewancji i „siły” ewidencji. Następnie, po ogólnym scharakteryzowaniu rozumowań, przedstawione zostały kryteria i postulaty uznania ich za racjonalne w sensie poznawczym i kreatywne w sensie analitycznym. Rozważono także wpływy emocjonalne, kulturowe i polityczne, oddziałujące na poprawność prowadzonych rozumowań, oraz relacje pomiędzy przebiegiem rozumowań a decyzjami procesowymi. Ostatnia część wystąpienia poświęcona jest ogólnej problematyce transferu podstaw teoretycznych rozumowań o dowodach do współczesnych koncepcji sztucznej inteligencji. Akcentowane są wątki kryminalistyczne omawianej materii, ale całość mieści się w tradycji racjonalistycznej nauki o dowodach, z uwzględnieniem ideowego dorobku tzw. New Evidence Scholarship.

Dr hab. Marek Leśniak, Uniwersytet Śląski,

Polskie badania pismoznawcze w świetle postulatów programu „research culture”

Na kanwie dyskusji, która miała miejsce w 2010 r. w UNCLA School of Law pod auspicjami PULSE J. L. Mnookin, S. A. Cole, I. E. Dror i inni naukowcy z wielu dziedzin nauk sądowych sformułowali postulaty przeniesienia pewnych elementów "kultury badań naukowych" w świat praktyki opiniodawczej. Wśród tych elementów odwołują się między innymi: empiryzmu, transparentności, zewnętrznej krytycznej perspektywy. Co więcej, autorzy ci proponują konkretne praktyczne działania w tym celu, np.: pozyskiwane i odpowiednie zarządzanie funduszami w zakresie badań w dziedzinie nauk sądowych, zapoznavania ekspertów z podstawami metodologicznymi nauk sądowych, tworzenie

odpowiednich grup dyskusyjnych z udziałem naukowców i praktyków, itd. Celem wystąpienia jest przedstawienie ogólnych założeń programów "research culture" i odniesienie ich do aktualnego stanu ekspertyzy pismoznawczej w Polsce. Chciałbym również, odnosząc się do elementów przedmiotowego programu, wskazać, jakie działania - w mojej ocenie - należałoby zainicjować, aby podnieść jakość ekspertyz pismoznawczych w Polsce.

Mgr Jolanta Makuch–Wróblewska, badacz niezależny,

Przemoc karmi się milczeniem – „sprawa połaniecka”

Współczesne nauki społeczne, analizując zachowania ludzkie, czerpią między innymi z psychologii społecznej. Jednym z mechanizmów wyjaśniających relacje między jednostką a grupą jest opisywany bardzo szeroko przez naukowców amerykańskich „społeczny dowód słuszności”, a konkretnie zjawisko „niewiedzy wielu” lub „rozproszonej odpowiedzialności”. Przyczynkiem naukowych rozważań w tym kierunku stało się zabójstwo młodej mieszkanki Nowego Jorku, Catherine Genovese w 1964 roku. Zginęła ona od uderzeń nożem, na ulicy, przed swoim domem, po długotrwałym, trwającym 35 minut ataku, podczas którego krzyczała i wołała o pomoc. Dramat obserwoowało 38 osób. Nikt jej nie pomógł, nikt nie powiadomił policji. Po zdarzeniu żaden ze świadków nie potrafił podać logicznego wytłumaczenia swojej bierności.

Nieodparcie, rozważając przypadek Catherin Genovese, nasuwa się porównanie ze znaną w polskiej kryminalistyce „sprawą połaniecką”, która jak do tej pory nie była przedmiotem szerszych opracowań naukowych. W noc wigilijną 1976 roku w Zrębinie k/Połańca doszło do zbrodni, której miara kryminalna, prawna i obyczajowa przerasta wiele zdarzeń, będących przedmiotem dyskursu naukowego w wielu dziedzinach. Na oczach 68 mieszkańców wsi, Jan Sojda z pomocą szwagra i zięciów, zamordował swoją 18–letnią kuzynkę, będącą w 5 miesiącu ciąży, jej 25-letniego męża oraz 12-letniego brata. Narzędziem zbrodni był klucz do kół. Nikt nie podjął próby pomocy, nie przerwał bestialstwa. Przez okres 6 miesięcy zmowa milczenia świadków pozwalała na przyjęcie wersji wypadku samochodowego, zgodnie z upozorowanym przez sprawców scenariuszem zdarzeń. Jan Sojda stosował wobec świadków różne techniki gwarantujące milczenie – od zabobonów, przez symbole religijne, gratyfikacje finansowe, po nagrywanie fałszywych informacji na taśmy magnetofonowe. Sprawcy, świadkowie i ofiary nie pochodziły ze środowiska kryminalnego.

Dr inż. Krystian Mączka, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Politechnika Śląska,

„Deep and Dark Web”. „Dogłębna i ciemna” strona sieci Internet

Wystąpienie poświęcone będzie uzyskiwaniu informacji z wykorzystaniem zaawansowanych zapytań kierowanych do wyszukiwarek internetowych, umożliwiających uzyskanie wyników (danych), które zazwyczaj nie są ujawniane w procesie klasycznego wyszukiwania w sieci Internet. Wyszukiwarki internetowe swoje działanie opierają na automatycznym indeksowaniu zasobów (stron i plików) w sieci Internet, jednak często w wyniku klasycznego wyszukiwania użytkownik otrzymuje jedynie wyniki dotyczące zgodności tytułu strony lub jej zawartości tekstowej z wyszukiwanymi frazami. Zastosowanie zaawansowanych zapytań pozwala na eksplorację zindeksowanych danych wyszukiwarki z uwzględnieniem różnych parametrów, takich jak data modyfikacji treści, format szukanych danych (plików), czy z

uwzględnieniem meta znaczników umieszczanych na stronach. Dane te, zazwyczaj niewidoczne dla wyszukującego, umieszczone w drugiej warstwie interfejsu stron WWW nazywane są często mianem „Deep Web”.

W ramach wystąpienia omówiony zostanie także problem anonimizacji w sieci Internet. Technologie maskowania i zacierania śladów połączeń powstały w celu ochrony prywatności użytkowników sieci przed procesem ich szpiegowania, stosowanym najczęściej przez duże korporacje do profilowania ofert kierowanych do użytkowników. Powstanie tego typu technologii pociągnęło za sobą powstanie różnego typu usług dostępnych tylko w anonimowej sieci np. poczta email, sklepy internetowe, czy fora dyskusyjne, do których połączyć się można jedynie z wykorzystaniem oprogramowania anonimizującego połączenie. Możliwość dokonywania anonimowych wpisów na anonimowych forach internetowych sprawiła, iż na przedmiotowych forach bardzo często pojawiają się wpisy lub nawet całe działy poświęcone tematyce przestępczej. Takie wykorzystanie sieci Internet zwane jest jako „Dark Web” lub „Criminal Web”.

Mgr Krzysztof Mucha, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa,

Propozycje zmian na forum UE przepisów prawa dotyczących rozpoznawania i zwalczania procederu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, w kontekście dotychczasowych doświadczeń Polski w zwalczaniu przestępczości finansowej.

Działania przestępcze związane z procederem prania pieniędzy przybierają określony kształt, który jest zależny od warunków instytucjonalno - prawnych występujących w danym systemie gospodarczym. Praniu pieniędzy sprzyja również liberalny system polityczny i otwarta gospodarka rynkowa, w tym zniesienie barier w przepływie kapitałów i usług.

W chwili obecnej w Polsce obowiązuje ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W 2009 r. została ona w znacznym stopniu zmieniona, co wynikało m.in. ze zmiany uregulowań UE w tym zakresie, zwanych dyrektywą trzecią (dyrektywa 2005/60/WE z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu). Jej stosowanie przez organy państwa było przedmiotem oceny organu kontroli państwowej oraz komisji sejmowych.

W chwili obecnej na forum UE trwają zaawansowane prace związane w przyjęciem tzw. czwartej dyrektywy UE, która uwzględni konieczność zwiększenia skuteczności środków przeciwdziałania praniu pieniędzy poprzez dostosowanie ram prawnych, aby zapewnić przeprowadzanie ocen ryzyka na właściwym poziomie i z zachowaniem niezbędnej elastyczności pozwalającej na dostosowanie się do różnych sytuacji i podmiotów. W związku z tym w projekcie dyrektywy przewiduje się wysoki poziom wspólnych standardów, a jednocześnie planuje się wymóg od państw członkowskich, organów nadzoru i podmiotów zobowiązanych przeprowadzania oceny ryzyka i podejmowania środków ograniczających ryzyko proporcjonalnych do tego ryzyka.

Uczestnictwo

Warunki w „Domu pod Gontami” są turystyczne, stąd też taki – turystyczny – będzie zewnętrzny sztafaż spotkania, szczególnie w zakresie ubiorów, posiłków, spędzania czasu wolnego, itd. Noclegi w pokojach 3-, 5-, 7- osobowych z łazienkami. Kto jednak chciałby zamieszkać w pokoju o wyższym standardzie, np. jedno- czy dwuosobowym, proszę o

wiadomość, zarezerwuję wtedy miejsce u zaprzyjaźnionych sąsiadów, w dystansie krótkiego spaceru od miejsca naszych obrad. Parking na miejscu.

Początek spotkania w piątek, 29. listopada. Gości prosimy o przybywanie od godz. 17.30; po zakwaterowaniu kolacja o 19.00, potem urządzimy spotkanie towarzyskie. W sobotni wieczór proponuję ognisko albo, w razie złej pogody, imprezę wokalnno-taneczną, z kontynuacją dyskusji kryminalistycznych.

Zainteresowani udziałem będą poproszeni o wniesienie opłaty w wysokości zł 280,- od osoby (faktury zostaną wręczone na miejscu). Świadczenia: miejsce do spania z bielizną pościelową (choć oczywiście swój śpiwór można zabrać), sześć posiłków w stylu stołu szwedzkiego, całodobowy, samoobsługowy bufet kawowy, z ciasteczkami i napojami zimnymi.

Instrukcja dojazdu oraz inne szczegóły organizacyjne zostaną przesłane osobom, które zgłoszą zamiar swojego uczestnictwa w spotkaniu. Zgłoszeń będę oczekiwał do dnia 15. listopada br.; proszę korzystać z drogi elektronicznej (jerkonieczny@wp.pl). Mój telefon: 601 27 24 39.

Pozdrawiam !

Rycerka Górna, dnia 3. października 2013 r.